

Leesbevordering op de pabo

STAND VAN ZAKEN 2020

Oberon & MK onderzoek + advies

o n d e r z o e k s p u b l i c a t i e

Lezen

STICHTING LEZEN

Samenvatting

Deze samenvatting bevat de belangrijkste resultaten van een onderzoek naar de actuele stand van zaken omtrent leesbevordering op de pabo. Het onderzoek bestaat uit twee delen:

1. een vragenlijstonderzoek onder pabodocenten;
2. verdiepende interviews op zes geselecteerde pabo's.

Onderzoeksvraag

Welke plaats hebben leesbevordering en jeugdliteratuur in de curricula van de pabo's?

Opzet en werkwijze

Kort voor de herfstvakantie van 2019 hebben 28 pabodocenten Nederlands van 28 verschillende pabolocaties een vragenlijst ingevuld over leesbevordering in het curriculum op hun pabo. Dat betekent dat twee derde van alle pabo's in Nederland is vertegenwoordigd in dit onderzoek. Vijf jaar geleden deden we een soortgelijke peiling met een vergelijkbare respons; waar mogelijk vergelijken we de resultaten tussen 2014 en 2019.

In aanvulling op het vragenlijstonderzoek hebben we op zes pabo's gesproken met een of twee docenten om meer inzicht te krijgen in de vraag op welke manier de studenten in aanraking komen met leesbevordering en jeugdliteratuur. Op twee pabo's spraken we bovendien met de pabodirectie.

De resultaten

- **De positie van het vak jeugdliteratuur is min of meer gelijk gebleven**
Op twee derde van de pabo's is jeugdliteratuur een zelfstandig onderdeel van het curriculum en dat is ongeveer evenveel als in 2014. Een op de drie pabo's integreert jeugdliteratuur volledig in andere vakken, veelal bij geschiedenis, zaakvakken of godsdienst/levensbeschouwing. Op alle 28 pabo's komen landelijke campagnes op het gebied van leesbevordering en de verschillende genres binnen de jeugdliteratuur aan de orde. Uit de interviews bleek dat schrijversbezoeken vaak een flinke impuls geven aan het lezen door pabostudenten.
- **Structurele aandacht voor interactief voorlezen, vrij lezen en boekpromotie**
De werkvormen rond jeugdliteratuur die het meest frequent aan de orde komen, zijn interactief voorlezen, vrij lezen en boekpromotie. De helft tot driekwart van de pabodocenten rapporteert dat deze werkvormen vaak aandacht krijgen. Praten over boeken (leesgesprekken, boekenkring, etc.) komt op ongeveer driekwart van de pabo's incidenteel aan bod in het curriculum. De pabodocenten die we hebben gesproken zijn enthousiast over werkvormen waarin studenten met elkaar over boeken praten.
- **De volledig verplichte boekenlijst is verdwenen**
Geen enkele pabodocent maakt melding van een volledig verplichte boekenlijst, terwijl die vijf jaar geleden nog op 10% van de pabo's bestond. Mengvormen komen het meest voor.

Studenten lezen bijvoorbeeld een aantal verplichte titels en daarnaast een aantal titels naar eigen keuze. Of studenten mogen wel zelf titels kiezen, maar onder voorwaarden, zoals bijvoorbeeld boeken die passen bij de stageklas, boeken over een bepaald thema of van een groslijst. Op ongeveer 80% van de pabo's lezen studenten maximaal twintig boeken voor de onderbouw én maximaal twintig voor de bovenbouw. Vijf jaar geleden meldde geen enkele docent dat de studenten meer dan dertig boeken lezen (voor onder- of bovenbouw), nu zijn er wel enkele pabo's waarop dat van studenten gevraagd wordt.

- **Verdiepingsmogelijkheden zijn iets gegroeid**

Pabostudenten die zich verder willen verdiepen in het onderwerp jeugdliteratuur kunnen daarvoor op meer pabo's terecht dan vijf jaar geleden. Het aantal pabo's waarop ze jeugdliteratuur als afstudeeronderwerp kunnen kiezen is toegenomen (van 65% naar 89%) en de minor Open Boek wordt op vier pabo's aangeboden (vorige keer nog op geen enkele pabo).

- **Jeugdliteratuur wordt vaker summatief dan formatief getoetst**

Alle pabodocenten (op een na) rapporteren dat de kennis en kunde rond jeugdliteratuur wordt getoetst op hun pabo. Ruim 70% van de pabodocenten toetst summatief en neemt bijvoorbeeld een kennistoets of tentamen af, of laat een leesverslag schrijven. Formatieve toetsing door middel van werkvormen in de colleges, een taal- of leesdossier of een presentatie in de colleges komt op minder pabo's voor (40%). Enkele pabo's toetsen jeugdliteratuur zowel formatief als summatief. Tijdens de interviews hoorden we wisselende geluiden over het leesdossier. Twee van de zes pabo's die we bezochten werken naar tevredenheid met het leesdossier, maar beide op een heel eigen wijze.

- **Oordeel van de docenten: gematigd positief**

De helft van de pabodocenten denkt dat hun studenten bij het verlaten van de pabo 'enigszins competent' zijn om het lezen van kinderen te bevorderen. Een op de drie docenten vindt de afstuderende leerkrachten 'voldoende competent'.

o n d e r z o e k s p u b l i c a t i e

Lezen

STICHTING LEZEN

Nieuwe Prinsengracht 89

1018 VR Amsterdam

lezen.nl